

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія економічно-комерційних дисциплін

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА І НОРМУВАННЯ ПРАЦІ**

освітньо-професійна програма Економіка

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

освітньо-професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр

циклова комісія економічно-комерційних дисциплін

Розробник: Ісаєнко ВОЛОДИМИР, викладач економічних дисциплін,
кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»

Керівник освітньо-професійної програми «Економіка» Бойко Людмила,
викладач фахових дисциплін циклової комісії економічно-комерційних
дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Лубни 2025 р

2. Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Економіка і нормування праці
Назва структурного підрозділу	Циклова комісія економічно-комерційних дисциплін
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Володимир ІСАЄНКО, викладач економічних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії». Контакти: кабінет № 29, e-mail: isaenko.college@gmail.com тел.: (05361) 72-600
Рівень фахової передвищої освіти	фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	051 Економіка
Передумови для навчання	Студент повинен володіти достатніми знаннями з навчальних дисциплін: «Вища математика», «Статистика», «Економіка підприємства».

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сприяти глибокому вивченню здобувачами освіти теоретико-методологічних питань з економіки та нормування праці; здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності.

Завдання: в результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні знати сукупність загальнокультурних та професійних компетенцій з питань економіки і нормування праці; уміти визначати показники продуктивності праці, розраховувати резерви зростання продуктивності праці на підприємстві, здійснювати планування та аналіз трудових показників, виробити практичні навички з розробки та застосування науково обґрунтованих норм виробітку в АПК, визначати заробітну плату працівника за різних форм і систем оплати праці.

4. Результати навчання (компетентності випускника)

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники суб'єктів господарювання. СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання. СК 8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів. СК 10. Здатність виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх розв'язання під час аналізу конкретних ситуацій економічного характеру СК 11. Здатність впроваджувати економічно- обґрунтованих норм праці на основі аналізу трудових процесів.
Результати навчання (РН)	РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня. РН 8. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН 12. Розв'язувати професійні завдання з організації діяльності підприємства (підрозділу).

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					ус ьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	сем	с.р		л	п	ла б	ін д	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Вступ. Об'єкт, предмет, завдання і методологічні основи економіки праці	4	2	-			2						
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	4	2	-			2						
Тема 3. Відносини зайнятості та безробіття.	4	2	-			2						
Тема 4. Внутрішній ринок праці	4	2	-			2						
Тема 5 Регулювання організаційно-економічних відносин в організації	6	2	-		2	2						
Разом за модулем 1	22	10			2	10						
Модуль 2												
Тема 6 Сутність, значення і об'єкти нормування праці. Норми і нормативи затрат праці.	20	12	-			8						

Тема 7 Аналіз трудового процесу і затрат робочого часу.	8	2	2		2	2						
Разом за модулем 2	28	14	2		2	10						
Модуль 3												
Тема 8. Методи нормування і способи встановлення норм праці	26	10	8		2	6						
Тема 8.1. Методика розробки норм праці на механізовані польові роботи	10	4	4			2						
Тема 8.2. Методика розробки норм праці на роботи, пов'язані з обслуговуванням тварин	8	4	2			2						
Тема 8.3. Нормування праці працівників, зайнятих на обслуговуванні виробництва, виконанні допоміжних та інших робіт	8	2	2		2	2						
Разом за модулем 3	26	10	8		2	6						
Модуль 4												
Тема 9. Продуктивність і ефективність праці	6	2	2			2						
Тема 10.	6	2	2			2						

Аналіз і планування праці на підприємстві												
Тема 11. Витрати на персонал і заробітна плата	8	2	2		2	2						
Разом за модулем 4	20	6	6		2	6						
Модуль 5												
Тема 12 Тарифне нормування заробітної плати	10	4	2			4						
Тема 13. Планування соціального розвитку організації	6	2	2			2						
Тема 14 Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	8	2	2		2	2						
Разом за модулем 5	24	8	6		2	8						
Усього годин	120	48	22		10	40						

6. Трудомісткість:

Загальна кількість годин - **120** (кредитів ЄКТС 4)

Кількість модулів - **5**

Форма семестрового контролю – **екзамен**

7. Оцінювання результатів навчання

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності при вивченні дисципліни «Економіка і нормування праці», вміє самостійно визначати продуктивність праці норми затрат часу на виконання робіт, без допомоги викладача знаходить відрядні розцінки та заробітну плату працівників, вміє використовувати набуті знання і вміння на практиці, переконливо аргументує свої відповіді, що стосуються питань продуктивності та ефективності праці, самостійно визначає потребу в трудових ресурсах та матеріально-технічному забезпеченні виробничих процесів.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим програмовим матеріалом з дисципліни, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі, що стосуються визначення норм виробітку та затрат часу на виконання певних видів робіт, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни «Економіка і нормування праці», виявляє знання і розуміння основних положень і термінів; з допомогою викладача може аналізувати ситуаційні завдання та задачі, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє програмовим матеріалом з дисципліни «Економіка і нормування праці» на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих термінів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

8. Політика курсу навчальної дисципліни

8.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політику щодо академічної доброчесності регламентує Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету».

Дотримання принципу академічної доброчесності здобувачами фахової передвищої освіти при опануванні навчальної дисципліни передбачає: самостійне виконання завдань поточного, модульного та підсумкового контролю; добросовісна та коректна робота із джерелами інформації, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права.

8.2. Комунікаційна політика

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати електронну пошту та на випадок проведення занять у дистанційному режимі обліковий запис в спеціалізованому хмарному середовищі.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися через засоби комунікації: електронну пошту, месенджери, чати, відеоконференції тощо.

8.3. Політика щодо відвідування занять

Здобувачі фахової передвищої освіти зобов'язані відвідувати всі види навчальних занять, що передбачені навчальним планом, відповідно до розкладу занять.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач фахової передвищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту групи. При не явці на заняття через поважні причини, не пізніше трьох днів після виходу на заняття подати підтверджуючі документи куратору групи.

Кожне пропущене без поважної причини заняття відпрацьовується здобувачем фахової передвищої освіти на оцінку у формі усної співбесіди, письмової роботи тощо. Пропущена тема вивчається студентом самостійно.

8.4. Політика щодо перескладання (якщо дисципліна закінчується екзаменом)

Здобувач фахової передвищої освіти вважається допущеним до семестрового екзамену, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр із цієї навчальної дисципліни і має задовільні оцінки з усіх модулів.

Здобувач, який не з'явився на екзамені без поважних причин, вважається таким, що одержав незадовільну оцінку. У випадку відсутності на екзамені з поважної причини, здобувач повинен надати у відділення довідку з медичної установи або інші документи, що це підтверджують та заяву на ім'я

директора з проханням не вважати відсутність на екзамені академічною заборгованістю.

Здобувач фахової передвищої освіти, який одержав незадовільну екзаменаційну оцінку, може ліквідувати академічну заборгованість за погодженням із завідувачем відділення до початку наступного за сесією семестру згідно з розкладом ліквідації заборгованості в терміни, визначені заступником директора з навчальної роботи.

При ліквідації академічної заборгованості допускається перескладання екзамену не більше двох разів: перший раз екзаменаторові, другий – комісії, до складу якої входить заступник директора з навчальної роботи, голова циклової комісії (за якою закріплена дана дисципліна) та екзаменатор.

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Безпалько О. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. / О. В. Безпалько та ін.; за заг. ред. О. В. Безпалько. К. : Кафедра, 2020. 310 с.
2. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.-метод. посібник / Н. І. Єсінова. Х. : ХДУХТ, 2017. 189 с.
3. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020
4. Назарової Г. В. Економіка праці : навчальний посібник / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.
5. Прасол В. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання / В. М. Прасол; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва. ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид. доп. та перероб. Х. : ХНУМГ, 2014-307 с
6. Семикіна М.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, М.В. Бугаєва, Л.Д. Запирченко та ін.] / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф.Семикіної М.В. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. 228 с.

Додаткові:

1. Економіка і нормування праці: Посібник для самостійного вивчення предмета / Укладач Рінкман В.І. Лозова. ЛФ ХДАДТ, 2017, 158с
2. Економіка праці і соціально-трудові відносини: методичний посібник для проведення семінарських та практичних занять / Укл.: З.І. Кобеля, С.І. Тодорюк, Л.Д. Водянка, Н.В.Філіпчук. Чернівці: Рута, 2019. 80 с.
3. Колот А.М. Мотивація персоналу. Підручник. Київ.2012. [Електрон-ний ресурс]. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/124838/>
4. Навчальний посібник із дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини». Полтава: ПолтНТУ ім. Юрія Кондратюка, 2019. 217 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про охорону праці». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Закон України « Про оплату праці» URL:
<http://norma.org.ua/document/legislation/law17/1.php>
3. Кодекс законів про працю України URL:
<http://norma.org.ua/document/legislation/law57/1.php>
4. Завіновська Г.Т. Підручник . Економіка праці. URL:
<http://library.if.ua/books/8.html>